

PĒDSEKYSTĒS PAGRINDAI

2016

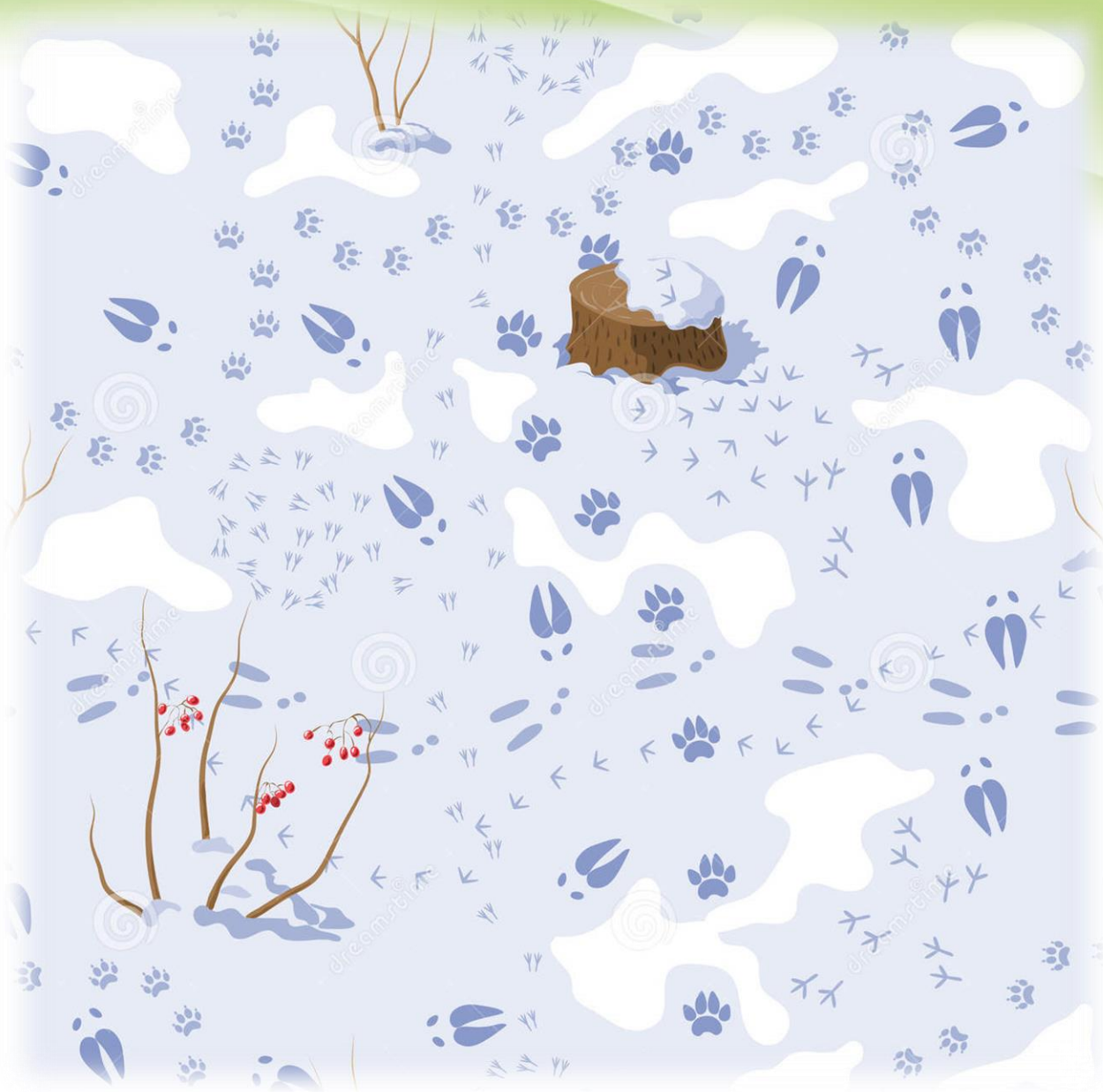
**Atsakingumas
būnant
gamtoje**

**Ypatingi
laikotarpiai:**

- Jauniklių atsivedimas
- Jauniklių auginimas
- Tuoktuvės
- Šaltasis metų laikas

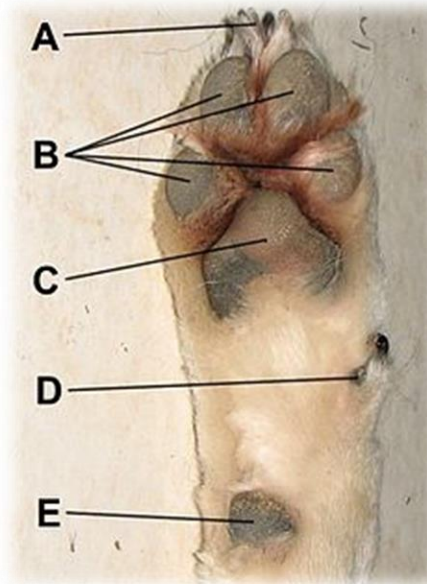
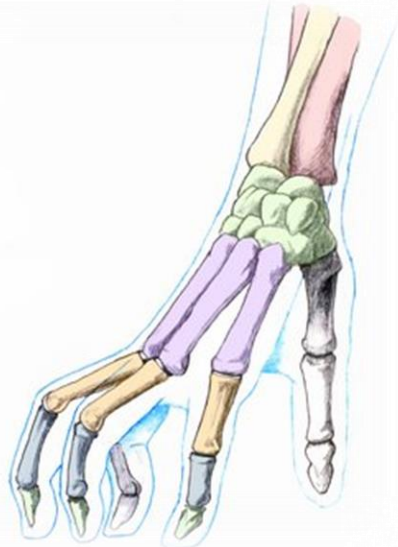

Pėdsakų įvairovė

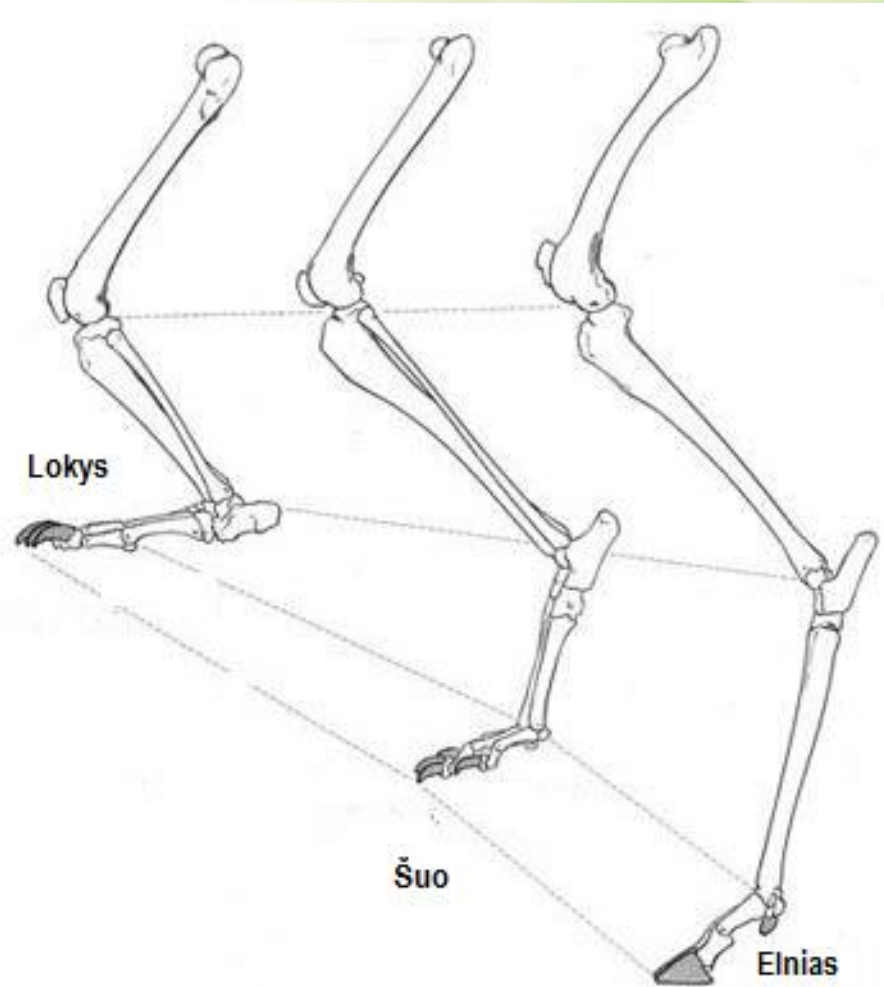
Pēdos struktūra

- A – nagai; B, D – pirštų trynės; C – pado trynė, D – pirmasis pirštas (nykštys), E – pado trynė

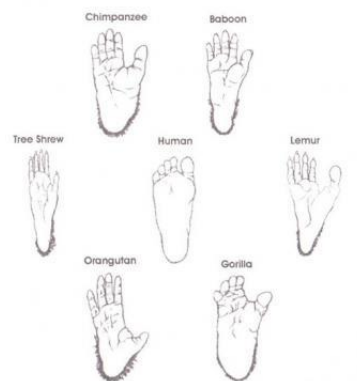
Pėdos struktūra

1 pav. Gyvūnų galinės kojos ypatumai turi įtakos pėdsako formai, ilgiui.

Pėdsakų įvairovė

Shape of Bird Foot	Type of Bird Foot
	Climbing
	Swimming
	Running
	Perching
	Grasping
	Scratching

2 pav. Gyvūnai prisitaikę gyventi įvairiomis sąlygomis. Iš jų priekinių ir galinių kojų sandaros galima šį tą sužinoti apie gyvūno įpročius.

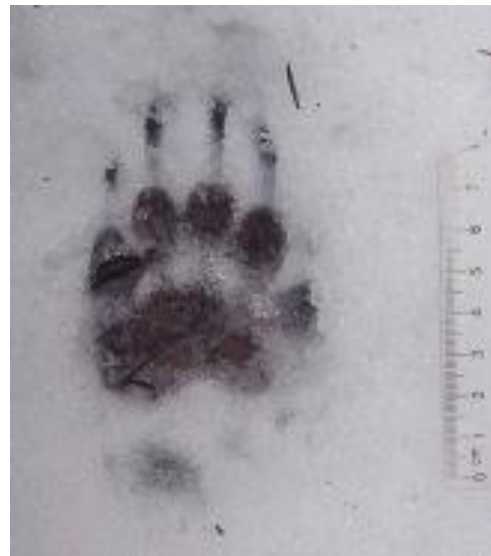
Pėdsakai ir jų įspaudai

3 - 6 pav. Pado trynių sudėtingumas, pirštų trynių stambumas rodo gyvūno prisitaikymą judėti tam tikru būdu, gyvenimo būdą.

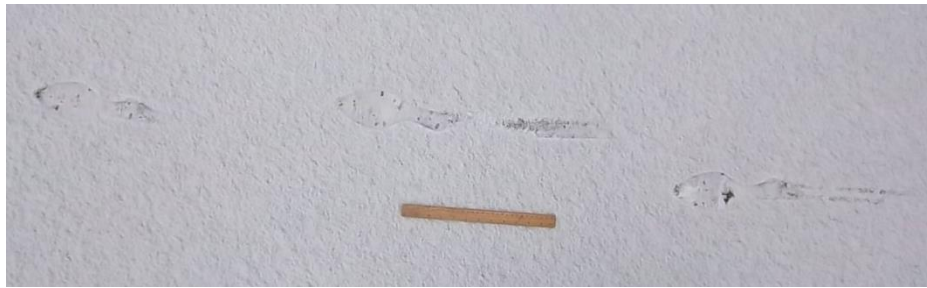
Pėdsakai ir jų įspaudai

7 - 10 pav. Pėdos forma, nagų ilgis, pirštų skaičius suteikia galimybę nustatyti gyvūno rūšį, amžių, lytį.

Kairė ar dešinė?

11 - 15 pav. Kairieji pėdsakai yra kairėje, dešinieji – dešinėje pusėje. Jei yra pirmojo piršto (nykščio) įspaudas - tuomet pasižiūrėjus į savo žemyn atsuktą delną - lengva pasakyti, kurios pusės pėdsakas yra įsispaudęs.

Priekinis ar galinis?

16 - 18 pav. Bėgioti prisitaikusių gyvūnų priekiniai pėdsakai apvaliesni ir stambesni, nei galiniai. Išimtis – kiškis.

Priekinis ar galinis?

19 - 22 pav. Priekinį ir galinį pėdsaką galima atpažinti pagal kelias ypatybes: pirštų skaičius, pėdsako forma, nagų ilgis, pėdsako dydis...

Pēdsakų išsidėstymas

23 - 27 pav. Pėdsakai vieni kitų atžvilgiu gali būti neperdengti, pilnai perdengti, iš dalies perdengti.

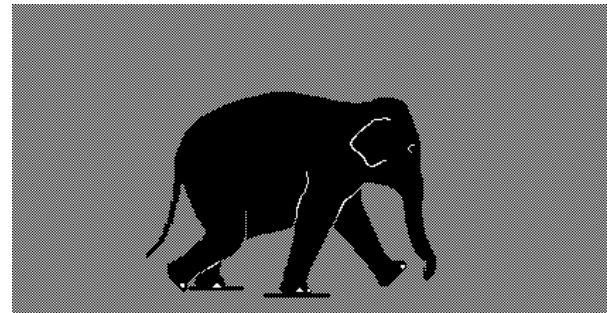
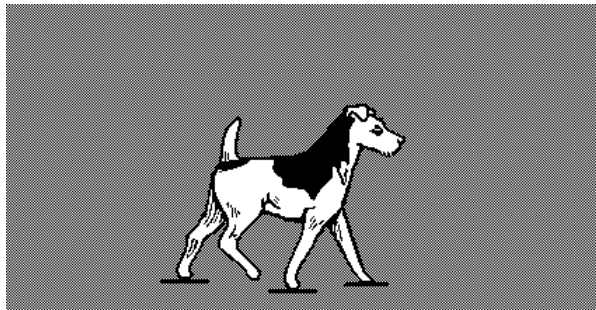
Judējimo būdas (aliūras)

Žingsniavimas → eidinė → riščia → judējimas šuoliais

- Žingsniavimas – judējimo būdas, kuris pasižymi nedideliu judėjimo greičiu, kadangi nėra laisvojo skrydžio stadijos. Priklausomai nuo judėjimo greičio, gyvūnas į žemę remiasi tai dviem, tai trimis ar visomis keturiomis galūnėmis.

Balta spalva – galinės pėdos įspaudas
Juoda spalva – priekinės pėdos įspaudas

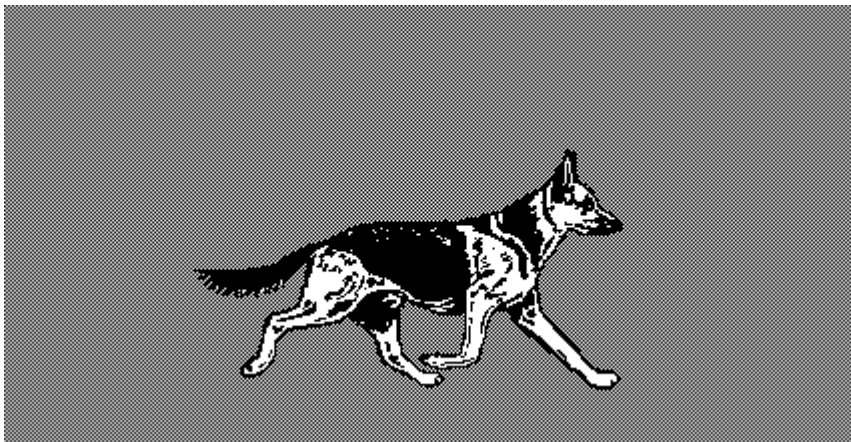

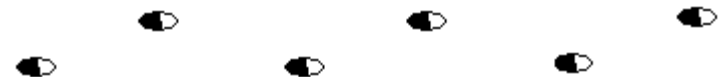
Judėjimo pobūdis (aliūras)

Žingsniavimas → **eidinė** → riščia → judėjimas šuoliais

- Eidinė – judėjimo būdas, kuris būdingas tik tam tikrų rūšių žinduoliams. Išskirtinis bruožas – suderintas tos pačios kūno pusės galūnių darbas;

Balta spalva – galinės pėdos įspaudas
Juoda spalva – priekinės pėdos įspaudas

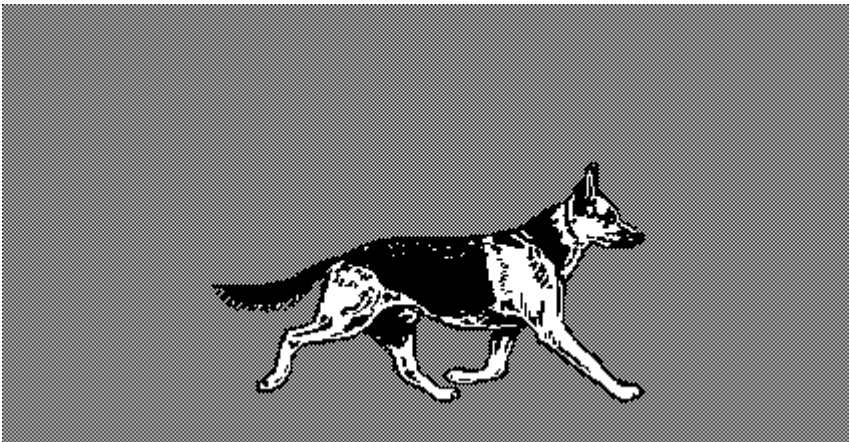

Judējimo pobūdis (aliūras)

Žingsniavimas → eidinė → **riščia** → judējimas šuoliais

- Riščia – judējimo būdas, kuris greitesnis nei žingsniavimas. Judējimo metu atsiranda laisvojo skrydžio stadija, t.y. laiko tarpas, kuomet gyvūnas į žemę nesiremia nei viena galūne;

Balta spalva – galinės pėdos įspaudas
Juoda spalva – priekinės pėdos įspaudas

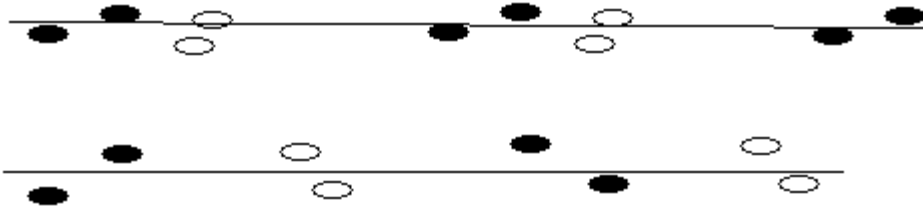

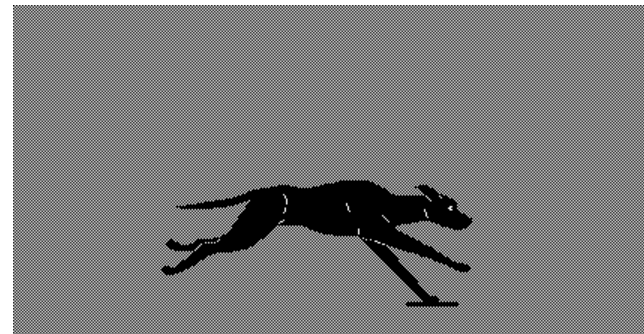
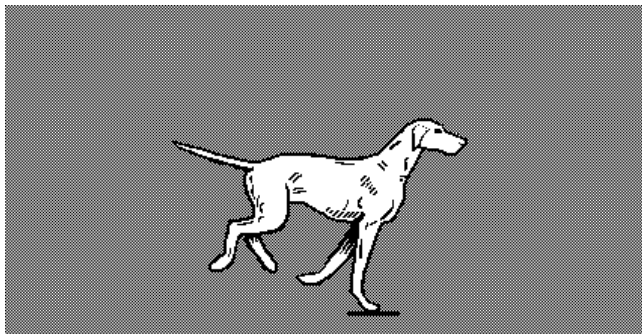
Judējimo pobūdis (aliūras)

Žingsniavimas → eidinė → riščia → **judējimas šuoliais**

- Judējimas šuoliais (galopas) – judējimo būdas, kuomet gyvūnas pakaitomis atsispiria tai priekīnēmis tai užpakalinēmis galūnēmis;

Balta spalva – galinēs pēdos īspaudas
Juoda spalva – priekīnēs pēdos īspaudas

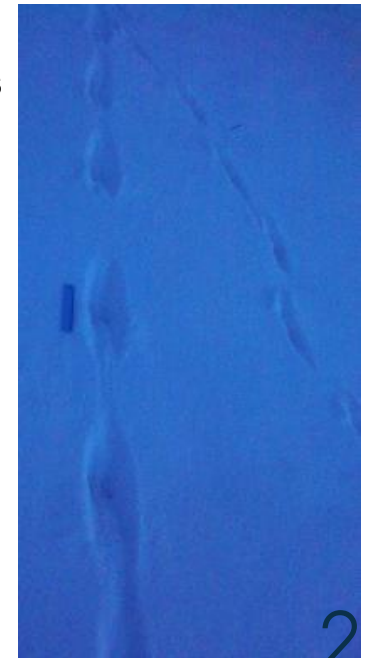
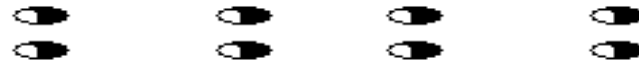
Judējimo pobūdis (aliūras)

Žingsniavimas → eidinė → riščia → **judējimas šuoliais**

- Judējimas šuoliais (galopas) – judējimo būdas, kuomet gyvūnas pakaitomis atsispiria tai priekinēmis tai užpakalinēmis galūnēmis;

Balta spalva – galinēs pēdos įspaudas
Juoda spalva – priekinės pēdos įspaudas

Pēdsakų paieška

Kitos veiklos žymės

Literatūra

1. Ulevičius A., Juškaitis R. 2005. Lietuvos žinduolių pėdsakai ir kitos veiklos žymės. Kaunas, Lututė;
2. Гудков В. М. 2007. Следы. Зверей и птиц. Москва, Вече;
3. Elisonas J. 1932. Mūsų šalies žinduoliai. Klaipėda;
4. Lietuvos fauna. Žinduoliai. 1988. Sud. J. Prūsaitė. Vilnius, Mokslas;